

ΣΤΕ 1332/2018 [Νόμιμος χαρακτηρισμός κτιρίου στις Σπέτσες ως μνημείου]

Περίληψη

-Δεν αποκλείεται ο χαρακτηρισμός ως μνημείου κτιρίου, που αποτελεί τμήμα ενεργού οικισμού, ο οποίος έχει ήδη χαρακτηριστεί στο σύνολό του ως αρχαιολογικός χώρος, ή αποτελεί μέρος σύνθετου έργου του ανθρώπου και της φύσης, το οποίο έχει ήδη χαρακτηριστεί στο σύνολό του ως ιστορικός τόπος, βάσει των ανωτέρω διατάξεων του ν. 3028/2002, ή του έχει αποδοθεί αντίστοιχος και ανάλογης προστασίας χαρακτηρισμός της προγενέστερης νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ως εκ τούτου, εφόσον συντρέχουν οι κατά νόμο προϋποθέσεις επιτρέπεται ο αυτοτελής χαρακτηρισμός του κτιρίου αυτού βάσει της ιστορικής ή καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας του, ο οποίος άλλωστε συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη προστασία του συνόλου, και πιο συγκεκριμένα, στη διατήρηση του πολεοδομικού ιστού του αρχιτεκτονικού συνόλου ή της φυσιογνωμίας ή της ομοιογένειας συγκεκριμένου τόπου.

-Όπως προκύπτει από το οικείο πρακτικό, το Κ.Σ.Ν.Μ., στη γνωμοδότηση του οποίου ερείδεται η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση, αξιολόγησε το επίμαχο κτίριο με εκτενή αναφορά στην αρχιτεκτονική, την πολεοδομική και την ιστορική αξία του, αφού εξέτασε τα μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία του κτιρίου αυτού, τη θέση του στο παραλιακό μέτωπο του οικισμού των Σπετσών, την επιρροή αυτού στην αρχιτεκτονική φυσιογνωμία και τη σύνδεσή του με την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης των Σπετσών, κατά συνεκτίμηση των σχετικών εισηγήσεων και προτάσεων των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και των απόψεων που εξέθεσαν ενώπιον του οι ενδιαφερόμενοι. Εξάλλου, το γεγονός ότι ολόκληρη η νήσος των Σπετσών έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως, η οποία είχε κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 52 του ν. 5351/1932, 1 και 5 του ν.1469/1950, δεν εμποδίζει κατά νόμο το χαρακτηρισμό ως μνημείου του επίδικου κτιρίου. Με τα δεδομένα αυτά, η προσβαλλόμενη απόφαση αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς. Είναι απορριπτέοι επομένως οι λόγοι με τους οποίους υποστηρίζεται το αντίθετο.

Πρόεδρος: Κ. Μενουδάκος

Εισηγητής: Χρ. Παπανικολάου

Βασικές Σκέψεις

2. Επειδή, ο αιτών δήμος επικαλείται προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός του για την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως την ιδιότητα του κυρίου ακινήτου εμβαδού

220 τ.μ., το οποίο αποτελούσε τμήμα της αυλής του επίδικου κτιρίου. Η ιδιότητα αυτή αναγνωρίστηκε με την 213/2005 απόφαση του Εφετείου Πειραιώς, η οποία κατέστη αμετάκλητη ύστερα από την έκδοση της 299/2006 απόφασης του Αρείου Πάγου, με την οποία απορρίφθηκε αίτηση αναιρέσεως των Χρήστου Βόντα, Φιλίας Καραγρηγορίου - Βόντα και Άννας Καπετανάκη. Οι ανωτέρω προσέφυγαν ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το οποίο έκρινε (απόφαση της 5.2.2009) ότι ο τρόπος με τον οποίο τα εθνικά δικαστήρια εκτίμησαν τα στοιχεία τα οποία υπεβλήθησαν ενώπιόν τους και οι συνέπειες που αυτό είχε για τους προσφεύγοντες συνιστούν αδικαιολόγητη παρέμβαση στα περιουσιακά δικαιώματα των προσφευγόντων, και ότι, συνεπώς, υπήρξε παράβαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου 1 της Σύμβασης καθώς και ότι το Ελληνικό Κράτος είχε την υποχρέωση να επαναφέρει στην προτέρα κατάσταση τα δικαιώματα κυριότητας των ανωτέρω προσφευγόντων.

3. Επειδή, οι προαναφερόμενοι Φιλίας Βόντα, Χρήστος Βόντας και Άννα Καπετανάκη με έννομο συμφέρον και παραδεκτώς εν γένει παρεμβαίνουν στη δίκη για να υποστηρίξουν το κύρος της προσβαλλόμενης απόφασης.

4. Επειδή, οι παρεμβαίνοντες ισχυρίζονται ότι, ενόψει των κριθέντων με την ανωτέρω απόφαση του Ε.Δ.Α.Δ., ο αιτών δήμος δεν θεμελιώνει έννομο συμφέρον στην άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως, εφόσον ιδιοκτήτες του ακινήτου είναι οι ίδιοι και όχι ο Δήμος Σπετσών. Ο ισχυρισμός αυτός των παρεμβαίνόντων είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, εφόσον, το επίδικο ακίνητο βρίσκεται στην περιφέρειά του αιτούντος δήμου, ο οποίος, εξάλλου, έχει αναγνωριστεί με αμετάκλητη απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου ως κύριος τμήματος της αυλής του επίδικου κτιρίου, στην Ελληνική Πολιτεία δε εναπόκειται να καθορίσει τον τρόπο συμμόρφωσής της προς την ανωτέρω απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως ασκείται από το Δήμο Σπετσών με έννομο συμφέρον.

5. Επειδή, εξάλλου, η υπό κρίση αίτηση ασκήθηκε εμπροθέσμως στις 27.5.2009 (αρ. κατ. Ε΄ 3105/27.5.2009), δεδομένου ότι αφενός η δημοσίευση της προσβαλλόμενης ατομικής πράξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως την 23.2.2009 (ΑΑΠ 71) δεν κίνησε την προθεσμία προσβολής αυτής από τον αμέσως ενδιαφερόμενο, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, δήμο, ο οποίος επικαλείται την ιδιότητα του ιδιοκτήτη της έκτασης που αποτελούσε τμήμα της αυλής του επίδικου κτιρίου (ΣτΕ Ολομ. 3763/2007, 2424/2000, 1097/1987), αφετέρου δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε ή ήταν πλήρως γνωστή στον αιτούντα δήμο, σε χρόνο που να καθιστά την κρινόμενη αίτηση εκπρόθεσμη. Συνεπώς, ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός των παρεμβαίνόντων είναι απορριπτέος.

6. Επειδή, το άρθρο 24 του Συντάγματος ορίζει ότι: «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας ..... 6. Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας

αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών». Με τις διατάξεις αυτές του Συντάγματος καθιερώνεται ειδικώς αυξημένη προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και λοιπών πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν, λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, την εν γένει πολιτιστική κληρονομία της Χώρας. Η προστασία αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την διατήρηση των εν λόγω πολιτιστικών στοιχείων στο διηνεκές και συνεπάγεται τη δυνατότητα επιβολής των αναγκαίων μέτρων και περιορισμών της ιδιοκτησίας, καθώς και της υποχρέωσης των ιδιοκτητών και νομέων να τα αποκαταστήσουν στην αρχική τους μορφή, όταν έχουν φθαρεί από το χρόνο ή άλλες ανθρώπινες ενέργειες ή άλλα περιστατικά. Οι περιορισμοί αυτοί, που επιβάλλονται βάσει του άρθρου 24 του Συντάγματος, μπορεί να έχουν ευρύτερο περιεχόμενο από τους γενικούς περιορισμούς της ιδιοκτησίας που επιτρέπει το άρθρο 17 του Συντάγματος (ΣτΕ 978/2012 7μ., 2338/2009 7μ., 1097/1987 Ολομ. κ.ά.).

7. Επειδή, η Διεθνής Σύμβαση της Γρανάδας για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ευρώπης, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2039/1992 (Α' 61), ορίζει ότι η «αρχιτεκτονική κληρονομιά» κατά την έννοια της Σύμβασης περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων ακινήτων αγαθών, τα «μνημεία», στα οποία κατατάσσεται «κάθε κατασκευή ιδιαίτερα σημαντική λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού της ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων ή διακοσμητικών στοιχείων, που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους», τα «αρχιτεκτονικά σύνολα», που περιλαμβάνουν «ομοιογενή σύνολα αστικών ... κατασκευών, σημαντικών λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού τους ενδιαφέροντος, συναφή μεταξύ τους ώστε να σχηματίζουν ενότητες, που να μπορούν να οριοθετηθούν τοπογραφικά» και τους «τόπους», στους οποίους ανήκουν «σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης, εν μέρει κτισμένα, τα οποία αποτελούν εκτάσεις τόσο χαρακτηριστικές και ομοιογενείς, ώστε να μπορούν να οριοθετηθούν τοπογραφικά και τα οποία είναι σημαντικά λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού και τεχνικού τους ενδιαφέροντος» (άρθρο 1), ότι «κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται: 1. να καθιερώσει ένα νομικό καθεστώς προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. 2. να εξασφαλίσει, μέσα σ' αυτό το νομικό πλαίσιο και ανάλογα με τα ιδιαίτερα για κάθε Κράτος ή περιφέρεια μέτρα, την προστασία των μνημείων, των αρχιτεκτονικών συνόλων και των τόπων» (άρθρο 3), ότι «κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται: 1. να θέσει σε εφαρμογή με βάση τη νομική προστασία των σχετικών ακινήτων, κατάλληλες διαδικασίες ελέγχου και αδειών, 2. να φροντίσει ώστε τα προστατευόμενα ακίνητα να μην αλλοιωθούν, ερειπωθούν ή κατεδαφιστούν. Γι' αυτόν το σκοπό, κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται εάν δεν το έχει ήδη κάνει, να εισαγάγει στη νομοθεσία του διατάξεις, που να προβλέπουν: α. την υποβολή προς τις αρμόδιες αρχές των σχεδίων κατεδάφισης ή μετατροπής μνημείων, που ήδη προστατεύονται, ή μνημείων για τα οποία έχει κινηθεί η διαδικασία προστασίας, όπως και κάθε σχεδίου που θίγει το περιβάλλον τους, β. την υποβολή

στις αρμόδιες αρχές των μελετών που θίγουν το σύνολο ή τμήμα ενός αρχιτεκτονικού συνόλου ή ενός τόπου ... γ. τη δυνατότητα που παρέχεται στις δημόσιες υπηρεσίες, να ζητούν από τον ιδιοκτήτη ενός προστατευόμενου ακινήτου να πραγματοποιεί εργασίες ή να τον υποκαθιστούν σε περίπτωση που υπάρχει αδυναμία εκ μέρους του, δ. τη δυνατότητα απαλλοτρίωσης ενός προστατευόμενου ακινήτου» (άρθρο 4) και ότι κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται να υιοθετήσει πολιτική ολοκληρωμένης προστασίας η οποία : 1. .... 2. .... 3. θα καθιστά τη συντήρηση, την αναβίωση και την ανάδειξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, σημαντικότατο στοιχείο της πολιτιστικής περιβαλλοντολογικής και χωροταξικής πολιτικής. 4. ... 5. ...» (άρθρο 10).

8. Επειδή, όπως συνάγεται από τα προαναφερόμενα άρθρα της Σύμβασης της Γρανάδας, δεν είναι κατ' αρχήν επιτρεπτή η καταστροφή στοιχείων, τα οποία είναι ιδιαιτέρως σημαντικά για τη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς καθώς και η επέμβαση, η οποία συνεπάγεται τη μεταβολή του πολεοδομικού ιστού αρχιτεκτονικού συνόλου ή την άρση της φυσιογνωμίας ή τη διάρρηξη της ομοιογένειας ορισμένου τόπου. Ωστόσο δεν αποκλείονται, κατά την έννοια των άρθρων αυτών της Σύμβασης, επεμβάσεις και στα προστατευόμενα μνημεία καθώς και στα αρχιτεκτονικά σύνολα ή τους τόπους, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, προκειμένου να επιτευχθεί η ασφαλής λειτουργία ενός έργου ή η πραγματοποίηση μείζονος έργου, ιδιαιτέρως σημαντικού και αναγκαίου για την ικανοποίηση ζωτικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου (ΣτΕ 2338/2009 7μ.). Σε κάθε περίπτωση πάντως, οι κατ' εξαίρεση επιτρεπόμενες επεμβάσεις σε ακίνητα μνημεία είναι ανεκτές μόνο στο αναγκαίο μέτρο, ύστερα από στάθμιση της αξίας του μνημείου, της σοβαρότητας του επιδιωκόμενου σκοπού και της αναγκαιότητας του έργου, εφόσον διαπιστωθεί με βάση εμπειριστατωμένη έρευνα, ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση, με την οποία θα ήταν δυνατό να αποτραπεί η βλάβη του μνημείου (ΣτΕ 2338/2009 7μ.).

9. Επειδή, στο άρθρο 1 του ν. 1469/1950 (Α' 169) οριζόταν ότι: «1. α. Η ανέγερσις οικοδομημάτων επί τόπων χαρακτηριζομένων ως ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους (εξαιρουμένων των ιστορικών και αρχαιολογικών) ως και η επισκευή, κατασκευή και οιαδήποτε διαρρύθμισις των επ' αυτών κειμένων οικοδομημάτων ή μνημείων και εν γένει κτισμάτων, μεταγενεστέρων του έτους 1830 και β) η επισκευή, μετασκευή και οιαδήποτε εσωτερική ή εξωτερική διαρρύθμισις, ως και η εκτέλεσις έργων συντηρήσεως οικοδομημάτων ή μνημείων μεταγενεστέρων του έτους 1830 χαρακτηριζομένων ως έργων τέχνης χρηζόντων ειδικής προστασίας, διά τα οποία ήθελε κριθή επιβεβλημένη η θέσπισις ειδικής προστασίας, υπάγονται εις τας διατάξεις του άρθρ. 52 του Κωδ. Νομ. 5351 του 1932 "περί αρχαιοτήτων" ... 2. Ο κατά την προηγουμένην παράγραφον χαρακτηρισμός τόπου ή έργου ενεργείται διά πράξεως του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως (ήδη: Πολιτισμού), δημοσιευομένης διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως ...», και στο άρθρο 5 του αυτού νόμου ότι: «1. Εις την κατηγορίαν των καλλιτεχνικών και ιστορικών μνημείων και οικοδομημάτων παλαιότερων του 1830 (άρθρ. 52 του κωδικοποιηθέντος Νομ. 5351 "περί αρχαιοτήτων") δύνανται να υπαχθώσι και κτίσματα έχοντα ιστορικήν σπουδαιότητα, νεώτερα του έτους 1830, ως και ιστορικοί τόποι. Προς τούτο δέον

προηγουμένως να χαρακτηρισθούν ως ιστορικοί τόποι διά πράξεως του Υπουργού των Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας (ήδη: Πολιτισμού) ... δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 2. Επί των κατά τα ως άνω χαρακτηριζομένων ως ιστορικών οικοδομημάτων ή ως ιστορικών τόπων εφαρμόζονται άπασαι αι περί καλλιτεχνικών και ιστορικών μνημείων και οικοδομημάτων παλαιότερων του έτους 1830 διατάξεις του κωδικοποιηθέντος Νομ. 5351 "περί αρχαιοτήτων" ... Ειδικώς δε προκειμένου περί ιστορικών τόπων έχουσιν εφαρμογήν και αι διατάξεις του άρθρ. 50 του Νομ. 5351». Εξάλλου, με τα ως άνω άρθρα 50 και 52 του κ.ν. 5351 ορίστηκε ότι: «Απαγορεύεται άνευ αδειάς του Υπουργείου της Παιδείας ... 2) Η πλησίον αρχαίου επιχείρησις έργου δυναμένου να βλάβη αυτά αμέσως ή εμμέσως ... 3) οιαδήποτε εργασία επί κτιρίων και λειψάνων ή ερειπίων αρχαίων, και αν έτι δεν επιφέρει ζημίαν τινά ...» (άρθρο 50), και ότι «Επισκευή ή καθ' οιονδήποτε τρόπον μετασκευή εκκλησιών ή άλλων καλλιτεχνικών και ιστορικών μνημείων και οικοδομημάτων παλαιότερων του 1830, γίνεται μόνον μετ' έγκρισιν του Υπουργείου της Παιδείας ... Διά πράξεως του Υπουργείου Παιδείας δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως χαρακτηρίζονται τα μνημεία και οικοδομήματα όσα υπάγονται εις την διάταξιν ταύτην ...» (άρθρο 52).

10. Επειδή, ο ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (Α' 153), ορίζει τα εξής: Άρθρο 1: «Στην προστασία που παρέχεται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγεται η πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας από τους αρχαιοτάτους χρόνους μέχρι σήμερα. Η προστασία αυτή έχει ως σκοπό τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης χάριν της παρούσας και των μελλοντικών γενεών και την αναβάθμιση του πολιτιστικού περιβάλλοντος ...». Άρθρο 2: «Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου: α) Ως πολιτιστικά αγαθά νοούνται οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου, β) Ως μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και των οποίων επιβάλλεται η ειδικότερη προστασία βάσει των εξής διακρίσεων: αα) Ως αρχαία μνημεία ή αρχαία νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830 .... ββ) Ως νεότερα μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, κατά τις διακρίσεις των άρθρων 6 και 20 γγ) Ως ακίνητα μνημεία νοούνται τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα με το έδαφος και παραμένουν σε αυτό ... Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους δδ) ... γ) Ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιοτάτους χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο

περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα. δ) Ως Ιστορικοί τόποι νοούνται είτε εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς που αποτέλεσαν ή που υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν το χώρο εξαίρετων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων, ή εκτάσεις που περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται μνημεία μεταγενέστερα του 1830, είτε σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης μεταγενέστερα του 1830, τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς και ομοιογενείς χώρους, που είναι δυνατόν να οριοθετηθούν τοπογραφικά, και των οποίων επιβάλλεται η προστασία λόγω της λαογραφικής, εθνολογικής, κοινωνικής, τεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους....». Άρθρο 3: «1. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας συνίσταται κυρίως: α) στον εντοπισμό, την έρευνα, την καταγραφή, την τεκμηρίωση και τη μελέτη των στοιχείων της, β) στη διατήρηση και στην αποτροπή της καταστροφής, της αλλοίωσης και γενικά κάθε άμεσης ή έμμεσης βλάβης της, γ) .... δ) στη συντήρηση και την κατά περίπτωση αναγκαία αποκατάστασή της, ε) .... στ) στην ανάδειξη και την ένταξή της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή και ζ) στην παιδεία, την αισθητική αγωγή και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την πολιτιστική κληρονομιά». Άρθρο 6: «1. Στα ακίνητα μνημεία περιλαμβάνονται: α) τα αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1830, β) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, γ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους. 2. Ο χαρακτηρισμός ακινήτου μνημείου είναι δυνατόν να αφορά και κινητά που συνδέονται με ορισμένη χρήση του ακινήτου, τις χρήσεις που είναι σύμφωνες με το χαρακτήρα του ως μνημείου, καθώς και τον περιβάλλοντα χώρο ή στοιχεία αυτού. 3 ... 4. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία προστατεύονται από το νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης. Τα ακίνητα των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 χαρακτηρίζονται μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 5. Η εισήγηση κοινοποιείται απευθείας, με μέριμνα της Υπηρεσίας, στον κύριο, τον νομέα ή τον κάτοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση...6. Ο κύριος ή όποιος έχει εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητο υπό χαρακτηρισμό, καθώς και ο νομέας, ο κάτοχος ή ο χρήστης οφείλει και πριν από την έκδοση της απόφασης να επιτρέπει στους υπαλλήλους της Υπηρεσίας την είσοδό τους σε αυτό και την εξέτασή του. Επίσης οφείλει να τους παρέχει κάθε σχετική πληροφορία. 7. Τα αποτελέσματα του χαρακτηρισμού επέρχονται από την κοινοποίηση ή τη δημοσίευση της ανακοίνωσης στην εφημερίδα και αίρονται εάν η απόφαση περί χαρακτηρισμού

δεν δημοσιευθεί εντός ενός (1) έτους από αυτές. Εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος απαγορεύεται κάθε επέμβαση ή εργασία στο υπό χαρακτηρισμό ακίνητο ...». Άρθρο 14: «Αρχαιολογικοί χώροι σε οικισμούς. Οικισμοί που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους 1. Στους αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως ή των ορίων νομίμως υφισταμένων ενεργών οικισμών είναι δυνατόν να καθορίζονται ζώνες προστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13. [...] 2. Στους ενεργούς οικισμούς ή σε τμήματά τους που αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται οι επεμβάσεις που αλλοιώνουν το χαρακτήρα και τον πολεοδομικό ιστό ή διαταράσσουν τη σχέση μεταξύ των κτιρίων και των υπαίθριων χώρων. Επιτρέπεται μετά από άδεια που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη των οικείου γνωμοδοτικού οργάνου: α) η ανέγερση νέων κτισμάτων, εφόσον συνάδουν από πλευράς όγκου, δομικών υλικών και λειτουργίας με το χαρακτήρα του οικισμού, β) η αποκατάσταση ερειπωμένων κτισμάτων, εφόσον τεκμηριώνεται η αρχική τους μορφή, γ) η κατεδάφιση υφιστάμενων κτισμάτων, εφόσον δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του συνόλου ή χαρακτηρισθούν ετοιμόρροπα κατά τις διατάξεις του άρθρου 41, δ) η εκτέλεση οποιουδήποτε έργου στα υφιστάμενα κτίσματα, στους ιδιωτικούς ακάλυπτους χώρους και τους κοινόχρηστους χώρους, λαμβανομένου πάντα υπόψη του χαρακτήρα του οικισμού ως αρχαιολογικού χώρου, ε) η χρήση κτίσματος ή και των ελεύθερων χώρων του, εάν εναρμονίζεται με το χαρακτήρα και τη δομή τους. .... 4. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο απαιτούμενη άδεια εκδίδεται πριν από όλες τις άλλες άδειες άλλων αρχών που αφορούν στην εκτέλεση του έργου, σε κάθε περίπτωση μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την υποβολή της σχετικής αίτησης, τα δε στοιχεία της αναγράφονται με ποινή ακυρότητας σε αυτές. Η άδεια αλλαγής της χρήσης εκδίδεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες. 5. Στους παραπάνω αρχαιολογικούς χώρους απαγορεύονται δραστηριότητες, καθώς και χρήσεις των κτισμάτων, των ελεύθερων χώρων τους και των κοινόχρηστων χώρων, οι οποίες δεν εναρμονίζονται με το χαρακτήρα και τη δομή των επί μέρους κτισμάτων ή χώρων ή του συνόλου. Για τον καθορισμό της χρήσης κτίσματος ή ελεύθερου χώρου αυτού ή κοινόχρηστου χώρου χορηγείται άδεια με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου...». Άρθρο 16: «Ιστορικοί τόποι Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, συνοδεύεται από διάγραμμα οριοθέτησης και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτάσεις ή σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης σύμφωνα με τις ειδικότερες διακρίσεις του εδαφίου δ' του άρθρου 2 χαρακτηρίζονται Ιστορικοί τόποι. Στους ιστορικούς τόπους εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 12, 13, 14 και 15». Εξάλλου, στο άρθρο 73 παρ. 10 του ίδιου νόμου προβλέπεται ότι: «Πολιτιστικά αγαθά που έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενα σύμφωνα με τις διατάξεις της προϊσχύουσας νομοθεσίας προστατεύονται στο εξής κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Πολιτιστικά αγαθά που έχουν ήδη χαρακτηριστεί κατά κατηγορίες χαρακτηρίζονται εκ νέου σύμφωνα με τη διαδικασία και υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου. Έως τότε προστατεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος

νόμου που εφαρμόζονται αναλόγως». Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, τα ακίνητα μνημεία που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και μεταγενέστερα του 1830 χαρακτηρίζονται ως μνημεία λόγω της αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, ο χαρακτηρισμός δε ακινήτου μνημείου είναι δυνατόν να αφορά και τον περιβάλλοντα χώρο ή στοιχεία αυτού. Περαιτέρω, κατά τον χαρακτηρισμό δεν εξετάζεται ούτε η έκταση των οικονομικών συνεπειών που μπορεί να προκληθούν στους ενδιαφερομένους, ούτε η τυχόν επίδραση του χαρακτηρισμού στις νομικές σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, αφού η επιδιωκόμενη με τις ανωτέρω διατάξεις διαφύλαξη, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, του προστατευόμενου εννόμου αγαθού αποτελεί υποχρέωση της Διοικήσεως, κατά ρητή συνταγματική επιταγή. Η νομιμότητα των διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων ελέγχεται από τον ακυρωτικό δικαστή, τόσο ως προς την πληρότητα της αιτιολογίας όσο και ευθέως για την ορθή εφαρμογή του νόμου, εφόσον από τα στοιχεία του φακέλου διαπιστώνεται, με βάση και τα διδάγματα της κοινής πείρας, ότι δεν συντρέχουν τα κριτήρια που προβλέπονται από το νόμο για τον χαρακτηρισμό (πρβλ. ΣτΕ 1871/2010, 4508/2009, 2557/2009, 2224/2008, 3857/2007, 3611/2007, 1445/2006, 1100/2005, 3050/2004 7μ.). Περαιτέρω, για το χαρακτηρισμό ακινήτου ως μνημείου δεν απαιτείται να συντρέχουν όλα τα κριτήρια που μνημονεύονται στην παραπάνω διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 περ. β', αλλά αρκεί η συνδρομή οποιουδήποτε από τα κριτήρια αυτά (πρβλ. ΣτΕ 1871/2010). Τέλος, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, οι οποίες είναι ερμηνευτέες ενόψει της αυξημένης προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος που εισάγεται με το άρθρο 24 του Συντάγματος, αλλά και των επιταγών της Σύμβασης της Γρανάδας, δεν αποκλείεται ο χαρακτηρισμός ως μνημείου κτιρίου, που αποτελεί τμήμα ενεργού οικισμού, ο οποίος έχει ήδη χαρακτηριστεί στο σύνολό του ως αρχαιολογικός χώρος, ή αποτελεί μέρος σύνθετου έργου του ανθρώπου και της φύσης, το οποίο έχει ήδη χαρακτηριστεί στο σύνολό του ως ιστορικός τόπος, βάσει των ανωτέρω διατάξεων του ν. 3028/2002 ή του έχει αποδοθεί αντίστοιχος και ανάλογης προστασίας χαρακτηρισμός της προγενέστερης νομοθεσίας, για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ως εκ τούτου, εφόσον συντρέχουν οι κατά νόμο προϋποθέσεις, επιτρέπεται ο αυτοτελής χαρακτηρισμός του κτιρίου αυτού βάσει της ιστορικής ή καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας του, ο οποίος, άλλωστε, συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη προστασία του συνόλου και, πιο συγκεκριμένα, στη διατήρηση του πολεοδομικού ιστού του αρχιτεκτονικού συνόλου ή της φυσιογνωμίας ή της ομοιογένειας ορισμένου τόπου.

11. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Ολόκληρη η νήσος των Σπετσών έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με την υπ' αριθ. 10977/16.5.1967 απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως (Β' 352), η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 52 του ν. 5351/1932, 1 και 5 του ν. 1469/1950. Με υπ' αριθ. 3053/2006 υπόμνημα τους οι Φιλία Βόντα και Άννα

Καπετανάκη ζήτησαν να χαρακτηριστεί ως μνημείο το κτίριο ιδιοκτησίας τους στην παραλιακή οδό του οικισμού των Σπετσών της νήσου Σπετσών. Στο ανωτέρω υπόμνημα ανέφεραν ότι «μετά τη διεξοδική επιστημονική έρευνα που έχει διεξαχθεί στα Γενικά Αρχεία του Κράτους ... έχει διαπιστωθεί ότι η οικία κατά τον 19ο αιώνα ανήκε σε μία από τις επιφανέστερες οικογένειες των Σπετσών που διαδραμάτισε ουσιαστικό ρόλο στην Ελληνική Επανάσταση, την οικογένεια Λαζάρου ή Ορλώφ. Συγκεκριμένα, η οικία ανήκε στην οικογένεια Δημητρίου Εμμανουήλ Ορλώφ Δημάρχου Σπετσών 1873 -1883, ο οποίος ήταν γιος του μεγάλου αγωνιστή της Επανάστασης Εμμανουήλ Δημητρίου Λαζάρου ή Ορλώφ, ετεροθαλή αδελφού της Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας». Στην υπ' αριθ. 3053/25.4.2007 εισήγησή της η Εφορεία Νεώτερων Μνημείων Αττικής αναφέρει τα εξής: «Η ιδιοκτησία βρίσκεται επί της παραλιακής οδού στην ΒΑ πλευρά του οικισμού... Στο τμήμα αυτό της παραλιακής συναντώνται ανάλογες τυπολογικά και σύγχρονες με το υπό εξέταση κτίριο ιδιοκτησίες... Το κτήριο είναι διώροφο, λιθόκτιστο, κεραμοσκεπές. Η κάτοψη του κτηρίου έχει σχήμα ανισοσκελούς Π, χαρακτηριστικό των οικιών των πλουσίων οικογενειών της εποχής όπως αυτών των οικογενειών Μέξη και Μπούμπουλη και στην εσωτερική πλευρά του Π υπάρχει ανοικτή βεράντα με πέτρινη σκάλα ανόδου. Είναι τοποθετημένο κάθετα στην διερχόμενη παραλιακή οδό και ογκοπλαστικά εμφανίζεται συμπαγές στην όψη προς την Παραλιακή, την παράλληλη οδό και την μεγάλη όψη προς το ρέμα του Καστελλίου. Σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν, το κτήριο είναι πλέον των 100 ετών πιθανολογείται ότι ήταν γνωστό στα τέλη του 19ου αιώνα και αρχές του 20ου αιώνα ως οικία του Αναστασίου Κυριακού, γνωστής ιστορικής οικογένειας εξέχοντος Σπετσιώτη του 18ου αιώνα. Η κατοικία κληροδοτήθηκε στον υιό του Διομήδη Κυριακό, στον οποίο ανατέθηκε εκ της Β' Εθνοσυνελεύσεως η πρωθυπουργία (1863). Το πρώτο μισό του 19ου αιώνα περιήλθε στην κατοχή της οικογένειας Δημ. Ορλώφ και διαδοχικά μεταβιβάσθηκε στον Ιωάννη Γουδή (1889), τον Γεώργιο Παπαδόπουλο (1912) και τέλος περιήλθε στην κυριότητα της οικογένειας Βόντα (1921). Οι λιθοδομές (πάχους 0,75 - 0, 80 μ.) είναι επιχρισμένες και δεν παρουσιάζουν σημεία φθοράς. Ο όγκος του κτηρίου είναι συνδεδεμένος με μαντρότοιχους με τις υπαίθριες διαμορφώσεις που το περιβάλλουν. Στην πρόσοψη προς την παραλιακή οδό υπάρχει μακρύς ξύλινος εξώστης με σιδερένια φουρούσια και κάγκελα, τοποθετημένος στον κατακόρυφο άξονα συμμετρίας. Εσωτερικά το κτίσμα διατηρεί τα τυπικά λιτά στοιχεία της Σπετσιώτικης κατοικίας. Στο ισόγειο και στον όροφο λειτουργούν δύο ανεξάρτητες κατοικίες με χώρους εστίασης και υπνοδωμάτια. Τα ανοίγματα έχουν ξύλινα καρφωτά παντζούρια τοποθετημένα παραδοσιακά εσωτερικά, με εξωτερικά τα τζαμιλίκια...». Ενόψει των ανωτέρω, η Εφορεία εισηγήθηκε τον χαρακτηρισμό του κτηρίου ως μνημείου, με την αιτιολογία ότι «αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα Σπετσιώτικης κατοικίας του 19ου αιώνα, διατηρεί τα αρχιτεκτονικά στοιχεία της εποχής του, συμμετέχει στη διαμόρφωση του παραλιακού μετώπου στο τμήμα αυτό του οικισμού και διήλθαν από τη οικία αυτή πρόσωπα της νεώτερης ιστορίας του τόπου. Αναπόσπαστο τμήμα αποτελεί ο περιβάλλων διαμορφωμένος χώρος της ιδιοκτησίας, στα όρια του οποίου επεκτείνεται ο

χαρακτηρισμός και η προστασία του μνημείου». Στην από 26.10.2007 εισήγησή της η Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού διέκρινε δύο κτίσματα, το κτίριο 1 (αρχικό κτίριο), ως προς το οποίο εισηγήθηκε τον χαρακτηρισμό του ως μνημείου σύμφωνα και με τις ανωτέρω διαπιστώσεις της Εφορείας Νεώτερων Μνημείων Αττικής και το κτίριο 2 (νεώτερη προσθήκη) ως προς το οποίο εισηγήθηκε το μη χαρακτηρισμό. Την ορθότητα της ανωτέρω εισήγησης ως προς τον μη χαρακτηρισμό του κτιρίου 2 ως μνημείου, αμφισβήτησαν οι Φιλία Βόντα κα Άννα Καπετανάκη με επιστολή που απηύθυναν στη Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς στις 14.12.2007. Με το ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/38915/1083/19.12.2007 έγγραφό της η ανωτέρω διεύθυνση παρέπεμψε το ζήτημα του χαρακτηρισμού στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων. Στη συνεδρίαση του Κ.Σ.Ν.Μ. της 10.4.2008 προσήλθαν και ανέπτυξαν τις απόψεις τους αφενός μεν η Φιλία Βόντα και ο σύζυγός της, οι οποίοι έδωσαν έμφαση σε στοιχεία που συνδέουν την οικία με ιστορικές οικογένειες των Σπετσών, αφετέρου δε εκπρόσωποι του Δήμου Σπετσών, οι οποίοι ζήτησαν να μη χαρακτηριστεί ως μνημείο ο αύλειος χώρος έκτασης 220 τ.μ. Με το πρακτικό 10/10.4.2008 το Κ.Σ.Ν.Μ. ανέβαλε την έκδοση γνωμοδότησης προκειμένου να διενεργηθεί αυτοψία. Ακολούθησε η έκδοση του υπ' αριθ. 27/20.11.2008 πρακτικού του Κ.Σ.Ν.Μ. Όπως προκύπτει από το εν λόγω πρακτικό, η εισηγήτρια Αθηνά Αθανασιάδου, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του ΥΠ.ΠΟ, αφού εξέτασε τα μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία του κτιρίου, τη θέση του στο παραλιακό μέτωπο του οικισμού των Σπετσών και τη σύνδεση αυτού με σημαντικά πρόσωπα της νεώτερης ιστορίας του τόπου και αφού συνεκτίμησε τις σχετικές εισηγήσεις και προτάσεις των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού, εισηγήθηκε τον χαρακτηρισμό ως μνημείου του κτιρίου 1 (αρχικού κτιρίου), σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1β του ν. 3028/2002, διότι αποτελεί αξιόλογο και αντιπροσωπευτικό δείγμα Σπετσιώτικης κατοικίας του 19ου αιώνα, διατηρεί σε ικανοποιητικό βαθμό τα μορφολογικά του στοιχεία, συμμετέχει στη διαμόρφωση του παραλιακού μετώπου στο τμήμα αυτό του οικισμού και η διατήρηση αυτού συμβάλλει στη διάσωση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης των Σπετσών, ενώ εισηγήθηκε το μη χαρακτηρισμό ως μνημείου του κτιρίου 2 (νεώτερη προσθήκη). Στη συνεδρίαση προσήλθαν η Φιλία Βόντα και ο καθηγητής πανεπιστημίου Αλ. Καραγεωργίου, οι οποίοι έδωσαν έμφαση σε στοιχεία που συνδέουν την οικία με σημαντικές οικογένειες των Σπετσών. Στη διαλογική συζήτηση που αναπτύχθηκε, μέλη του συμβουλίου εξέφρασαν την άποψη ότι, εφόσον το κτίριο δεν διαθέτει ιδιαίτερα στοιχεία που να το ξεχωρίζουν από πολλά ομοειδή κτίρια του οικισμού, ούτε τεκμηριώθηκε επαρκώς η ιστορική του σημασία, δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό του ως μνημείου, καθώς και ότι αρκεί το υφιστάμενο πλαίσιο προστασίας του οικισμού, ενώ άλλα μέλη του συμβουλίου αντέτειναν ότι παρά την ύπαρξη συνολικού πλαισίου προστασίας του οικισμού, υπάρχει κίνδυνος κατεδάφισης του κτιρίου βάσει των ισχυουσών διατάξεων και κατ' επέκταση κίνδυνος αλλοίωσης του χαρακτήρα του οικισμού. Κατόπιν τούτων το

Κ.Σ.Ν.Μ. τάχθηκε, κατά πλειοψηφία, υπέρ του χαρακτηρισμού του επίδικου κτηρίου ως μνημείου, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1β του ν. 3028/2002, χωρίς το νότιο - νοτιοδυτικό δωμάτιο του ορόφου πάνω από την στέρνα και τις μεταγενέστερες προσθήκες από οπλισμένο σκυρόδεμα. Ακολούθησε η έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, με την οποία χαρακτηρίστηκε ως μνημείο, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1β του ν. 3028/2002, το κτίριο που βρίσκεται στην παραλιακή οδό της νήσου των Σπετσών, στη θέση Αγίων Αποστόλων, φερόμενης ιδιοκτησίας Φίλιας Βόντα και Άννας Καπετανάκη, χωρίς το νότιο - νοτιοδυτικό δωμάτιο του ορόφου πάνω από την στέρνα και τις μεταγενέστερες προσθήκες από οπλισμένο σκυρόδεμα, διότι αποτελεί αξιόλογο και αντιπροσωπευτικό δείγμα Σπετσιώτικης κατοικίας του 19ου αιώνα, διατηρεί σε ικανοποιητικό βαθμό τα μορφολογικά του στοιχεία, συμμετέχει στη διαμόρφωση του παραλιακού μετώπου στο τμήμα αυτό του οικισμού και η διατήρηση αυτού συμβάλλει στη διάσωση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης των Σπετσών.

12. Επειδή, όπως προκύπτει από το οικείο πρακτικό, το Κ.Σ.Ν.Μ., στη γνωμοδότηση του οποίου ερείδεται η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση, αξιολόγησε το επίμαχο κτίριο με εκτενή αναφορά στην αρχιτεκτονική, την πολεοδομική και την ιστορική αξία του, αφού εξέτασε τα μορφολογικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία του κτιρίου αυτού, τη θέση του στο παραλιακό μέτωπο του οικισμού των Σπετσών, την επιρροή αυτού στην αρχιτεκτονική φυσιογνωμία και τη σύνδεσή του με την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης των Σπετσών, κατά συνεκτίμηση των σχετικών εισηγήσεων και προτάσεων των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και των απόψεων που εξέθεσαν ενώπιόν του οι ενδιαφερόμενοι. Εξάλλου, κατά τα γενόμενα δεκτά στη σκέψη 10, το γεγονός ότι ολόκληρη η νήσος των Σπετσών έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με την υπ' αριθ. 10977/16.5.1967 απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως, η οποία είχε εκδοθεί κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 52 του ν. 5351/1932, 1 και 5 του

ν. 1469/1950, δεν εμποδίζει κατά νόμο το χαρακτηρισμό ως μνημείου του επίδικου κτιρίου. Με τα δεδομένα αυτά, η προσβαλλόμενη απόφαση αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς. Είναι απορριπτέοι, επομένως, οι λόγοι με τους οποίους υποστηρίζεται το αντίθετο και προβάλλεται, ειδικότερα, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι νομίμως και επαρκώς, αιτιολογημένη διότι από τα στοιχεία του φάκελου και, συγκεκριμένα, από τις εισηγήσεις των υπηρεσιών του ΥΠΠΟ και τα πρακτικά του Κ.Σ.Ν.Μ., δεν προκύπτουν τα ιδιαίτερα εκείνα στοιχεία του επίδικου κτιρίου τα οποία, σε σχέση και με τις υπόλοιπες σπετσιώτικες κατοικίες της ίδιας εποχής, οδήγησαν στον χαρακτηρισμό του ως μνημείου, λαμβανομένου υπόψη ότι ολόκληρη η νήσος των Σπετσών έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με την υπ' αριθ. 10977/16.5.1967 απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως και το έτος 1976 ως παραδοσιακός οικισμός.

13. Επειδή, κατόπιν τούτων η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.